

LUND UNIVERSITY

Construction of morally correct actions: in the stories of violence during the war in Bosnia and Herzegovina

Basic, Goran

2015

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Basic, G. (2015). *Construction of morally correct actions: in the stories of violence during the war in Bosnia and Herzegovina*. 27-28. Abstract from DO THE RIGHT THING! Anthropology and morality, Lund, Sweden. <http://santkonferens2015.blogg.lu.se/sveriges-antropologforbund-sant-inbjuder-till-arskonferens-2015/>

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Abstracts

Abstracts of keynotes, panels in alphabetical order and cutting edge papers in alphabetical order according to authors' last names

Keynote 1, Mikael Kurkiala: Vem bryr sig? Om moral, omoral och likgiltighet

Parterna i en moralisk relation är subjekt och därför kränkbara. Mellan subjekt etableras ett sårbart moraliskt universum. Ur detta universum utesluts objekt inför vilka vi varken känner välvilja eller motvilja utan likgiltighet. *Adiaforisering* (från grekiskan *adiaphoron* – ”irrelevanta saker”) är den process varigenom fenomen förflyttas från ett moraliskt till ett amoraliskt universum. Marknadens gravitationskraft krymper vårt moraliska universum i takt med att allt fler aspekter av livet varufieras. Denna föreläsning blixtbelyser samtidens inre landskap och reflekterar kring moral, omoral och förtingligande.

Keynote 2, Unni Wikan: On Good, Bad, and Evil: Reflections from a Life in Anthropology

Conceptions of good and bad, beautiful and ugly, virtuous and shameful shift and change through time, affecting the anthropological enterprise. Change affects not just local moral worlds but conceptions of what is ethical : how do we deal with that? Drawing on a life in anthropology, much of it in the Middle East, I shall raise some moral and ethical concerns that I have had to cope with in my longitudinal work on issues that are the more sensitive now than they ever were when I began my career. I shall draw the link to work I did in Bali, Bhutan, and Scandinavia, in the hope of illuminating some deep anthropological dilemmas, as I see them, pertaining to method, morals, ethics, and writing.

Panels, in alphabetical order:

Antropologi, människa och teknik

Org: Jenny Gleisner, Corinna Kruse, Tema Teknik och social förändring, Linköpings universitet

Teknik är en integrerad del i de flesta människors liv. Hur används tekniken, vilken roll ges den i människors vardag eller arbetsliv och vilka kulturella tolkningar görs genom tekniken? Panelen välkomnar papers med olika perspektiv på teknik, allt från vardagsteknik till avancerad medicinsk teknik och hur vi kan analysera teknik utifrån antropologiska perspektiv.

Känslor, kropp och närhet – studenters lärande av att hantera känslor och teknik under intima undersökningar

Jenny Gleisner, Linköpings universitet

Läkare undersöker patienters inre och dessa situationer kan vara både känsliga och känslomässigt laddade, både för den som undersöker och för den som blir undersökt. Men hur tränar studenter på att överskrida kroppsliga gränser i sitt arbete? Och hur lär de sig att överkomma känslomässiga hinder för den kroppsliga närhet som undersökningar kräver? Genom att titta på studenters lärande av gynekologiska undersökningar och prostataundersökningar, två kroppsligt intima undersökningar där teknik såsom gynstol,

instrument och ultraljudsapparater används, kan hanterandet av dessa känsloladdade situationer studeras.

För detta har jag observerat läkarstudenter som tränat på gynekologiska undersökningar på så kallade proffspatienter och intervjuat läkarstudenter och handledande läkare. Exempelen används för att visa hur undersökningssituationen – med patientkontakt, instrumentanvändning och tolkning av sensorisk kunskap – på olika sätt görs hanterbar.

Att göra tekniken ”social” – kriminalteknik som ett pågående projekt

Corinna Kruse, Tema Teknik och social förändring, Linköpings universitet

Teknik blir inte en fungerande del i samhället av sig själv. Den här presentationen diskuterar kriminalteknik som ett exempel på hur teknik kontinuerligt och aktivt behöver göras till en del av en yrkespraktik (och därmed av samhället). Presentationen fokuserar på kriminaltekniker i det svenska rättsväsendet och hur de i sitt vardagliga arbete gör kriminalteknik ”social”, det vill säga en fungerande del av rättsväsendet och därmed samhället.

Studying the Cloud: Following Infrastructural Chains of Command and Responsibility

Asta Vonderau, Department of Social Anthropology, Stockholm University

My presentation is based on my fieldwork experience while researching within the frame of a complex techno-social constellation – the infrastructure of the global cloud. It reflects on questions of responsibility and ethics that arise while studying these technological materialities. Relating to my research, I am going to demonstrate the ever-changing dynamics of value (imaginings of good and bad, ideas of a better life etc.) and structures of responsibility inbetween the global and local, material and immaterial dimensions of cloud infrastructure, and also will highlight the challenges for an anthropologist to legitimate her ethnographic endeavour while attempting to bring „the material and the moral into a more satisfactory alignment“ (Fergusson 2012).

Antropologiska dilemman i gränslandet mellan det lagliga, halvlagliga och det olagliga: moral och metod i det antropologiska arbetet

Org: Thaïs Machado Borges, Stockholms universitet; Charlotta Widmark, Uppsala universitet

På dagen arbetar hon som städerska, på kvällen hjälper hon sin bror att sälja piratkopierade cd-skivor. Han använder de ekonomiska medel de fått från kommunen till att stärka sin ställning i grannskapet genom att enbart anställa släktingar. Smuggling, piratkopiering, förfalskning, illegala tjänster och gentjänster, vänskapskorruption – en hel värld av sociala relationer är uppbyggda i gränslandet mellan det lagliga och det olagliga. Pendlandet mellan det lagliga och det olagliga kan vara ett sätt att klara sig i en prekär vardag, men kan också uppfattas som ’det rätta’ förhållningssättet. ”Jag gör inget fel, jag stjälar inte, jag dödar inte...” I denna session vill vi undersöka hur människor rättfärdigar denna typ av handlingar och på vilka grunder de kan anses vara moraliskt försvarbara. Är dessa fenomen typiska för ojämlika samhällen, med svag statlig närvaro eller lika vanligt förekommande i andra, rikare och jämlikare sammanhang?

Vi vill även diskutera de metoder antropologer använder för att studera handlingar i gränslandet mellan det lagliga och det olagliga. Vilka konsekvenser kan antropologisk kunskap ha för informanterna när gråzonen där de agerar synliggörs? Hur hanterar antropologen det uppkomna dilemmat? Till den här sessionen efterlyser vi konkreta fall från

fältet där gränserna mellan det lagliga och det olagliga suddas ut för att diskutera dem i relation till kunskap, moral och metod.

Moderskap och återförening under hårdare migrationskontroller

Gladis Aguirre Vidal

Gloria försöker på alla sätt ta sin son till Spanien och hittar på många idéer: att studera något, gå en kurs i vad som helst, att komma på besök till nästa OS, att skriva under ett arbetskontrakt med en pizzeria som då skulle låtsas anställa honom. Till och med att gifta honom med en tjej hon kände i kyrkan var ett av uppslagen för att ta honom till Spanien. Hon varnade honom för att bli ihop med en tjej i Ecuador, eftersom ”den rätta” kvinnan för honom fanns i Spanien. Efter åren av ekonomisk tillväxt och öppen migration fick Spanien sin nya kris, den här gången med nya hårdare regler från EU. Dessa regler inte bara försvårade för familjens återförening, utan även tvingade migranter att åka hem, ”frivillig återkomst” kallades det. Jag vill här påpeka att försök att permanent återförenas med en son eller en dotter inte sällan betraktas lika viktigt som att skicka pengar, det är ett sätt att visa att en är en god mor som tar hand om sina barn. Detta trots att konsekvenserna av återföreningen kan innebära att leva många år under osäkra omständigheter som irreguljär migrant.

Tala med terrorister? Metodologiska förhandlingar, moraliska dilemman och publika hemligheter i det antropologiska fältarbetet

Sverker Finnström, Uppsala universitet

Vi antropologer ställs dagligen inför forskningsetiska och moraliska dilemman som ingen forskningsetisk mall i världen kan hantera, åtminstone inte om vi förväntar oss att den antropologiska forskningen ska presentera påtagliga resultat. Fältarbetets karaktär påverkas också av att antropologen använder sig informanter som inte sällan blir nära vänner, samtidigt som antropologin vill förstå det offentliga livet i relation till det privata livet. Därmed har ämnet en tendens att värdesätta avslöjandet av informanternas hemligheter. Den här presentationen tar exempel från krigets Uganda, där jag sedan 1997 fältarbetat i perioder. Vad gör vi när vi upptäcker att en nära bekant och viktig informant är intimt förbunden med Herrens motståndarsarmé, Lord's Resistance Army, en terroriststämplad organisation? När sådana informanter testar och ställer oss mot dörren, eller drar in oss i det smutsiga krigets verksamhet? När charmerande och värdefulla informanter också är skyldiga till ohyggliga krigsbrott? Genom konkreta exempel vill jag bejaka den antropologiska öppenheten och reflexiviteten, det som jag också ser som ämnets väsen: några definitiva svar på mina frågor finns kanske inte, åtminstone inte om antropologiska kunskapsproduktionen ska kunna fortsätta. Men allt har, som antropologin brukar betona, ett sammanhang.

Land Rights and Wrongs in Cambodia today

Alexandra Kent, Nordic Institute of Asian Studies. Copenhagen

The term “transitional justice” is used to refer to international justice processes that are implemented as part of a state's transition from violence to one of peace, in which victims' rights are recognized, impunity is ended, and the Rule of Law is strengthened for the future. The hybrid Khmer Rouge Tribunal that was established in 2006 to try the leaders of the Khmer Rouge regime 1975-1979 for crimes against humanity is a case in point. Among the crimes recently tried was the forced movement of the population. However, impunity persists for today's elites who forcibly evict people from land they rightfully occupy. As neoliberalization of the economy merges with entrenched patterns of power, land often becomes the primary instrument by which elites in ‘post-conflict’ convert military prowess into political and economic strength. The international imperative for shattered states to liberalize their domestic economies in exchange for foreign loans means has meant in practice

that locals with only customary land rights have become subject to “legalized” dispossession by those better positioned to profit from the commodification of land. In Cambodia, returning refugees seeking to (re)claim land, and a growing population have compounded the problems. This paper uses the example of an ongoing land dispute to argue that the current neatly framed justice intervention to try past crimes works as a “public transcript” that may have little impact on the “hidden transcripts” by which the real outcomes of serious disputes continue to be decided.

'Att lägga livet tillrätta': diagnostiseringens politik

Org. Karin Norman och Annika Rabo, Stockholms universitet

Sjukdomar, motgångar, olyckor är ständigt närvarande i människors liv och de måste hanteras, förklaras, lösas på socialt och kulturellt meningsfulla sätt. Hur kan vi förstå olika diagnostiska klassifikationssystem, deras ontologi, deras förändring och deras politiska och ekonomiska förtöjningar?

Från att ha varit obekanta och uppseendeväckande har diagnoser som adhd, autism, Aspberger, bipolaritet, normaliserats och blivit en del av en vardaglig begreppsvärld. Likaså har känslor fått en särskild uppmärksamhet inom t ex arbetslivet och skolvärlden. De diagnostiska klassifikationerna bärs upp av expertsystem där särskilda krav på vetenskaplighet, 'evidens', hävdas. Biomedicinska förklaringsmodeller har dock inte nödvändigtvis ersatt andra synsätt och förklaringar när någon drabbas av sjukdomar och olyckor eller hamnar i känslomässiga konflikter.

Vad innebär olika slags diagnostiseringar för synen på frågor om moral, ödet, ansvar, vilja, normalitet, 'personhood'? Till denna panel välkomnar vi bidrag på dessa teman. I samband med panelen kommer vi också att ta upp frågan om att bilda ett nätverk. Moderator: Annika Rabo

Inledning

Annika Rabo, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

“Den magiska fjärrkontrollen”: att behandla erfarenhet

Karin Norman, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

Detta paper bygger på en studie från början av 2000-talet av en traumainriktad behandlingsverksamhet med barn och vuxna inom ramen för ett socialpsykologiskt/psykiatriskt hälsoscreening-projekt för kosovoalbanska flyktingar, som hade evakuerats till Sverige efter kriget i Kosovo 1998-99. Det övergripande syftet med screeningen var att försöka förhindra uppkomsten av PTSD (Posttraumatiskt stressyndrom), men också att upptäcka det och försöka ge behandling i tid – främst i form av medicinering och kognitivt orienterad gruppverksamhet. För att kunna problematisera den diagnostiska hållningen fokuserar jag på ett behandlingstillfälle med en grupp barn. Mitt huvudsakliga argument är att genom det globala diagnostiska systemet DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) som är centralt för nutida psykiatrisk/psykologisk verksamhet riskerar man att reducera flyktingars upplevelser och minnen till en uppsättning till synes kontrollerbara symptom. Inom ramen för det klassifikatoriska systemet blir lyssnandet snarare ett medel att evaluera erfarenhet än en gemensam upptäcktsfärd mellan socialarbetare/psykolog/läkare och flykting.

Working with a co-dependent body

Degla Salim, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

In this paper I discuss a condition that in folk-psychological terms has been dubbed ‘co-dependence’. Historically, this condition has predominantly been allocated to the “overloving” and feminine female body, but as I show in this paper it is also being used to categorize and deal with children of parents with substance misuse and/or psychiatric difficulties. Based on fieldwork among social workers in organized support and the children they aim to help, in this paper I examine what I call a “co-dependent body” through two specific examples. First I look at the co-dependent body as a concept applied or transmitted onto the children and the social workers. Secondly, I ethnographically describe how a volunteering social worker helps a young adult through a panic attack, then argue that this is an example of performed affective labor that showcases a set of specific practices and approaches. These approaches, I show, both escape and accept the confines of the perceived condition of ‘co-dependence’

Tandställning som accessoar och prövning

Anette Wickström, Tema Barn, Linköpings universitet

Vardagliga problem, som till exempel blyghet eller håravfall, har blivit föremål för medicinsk uppmärksamhet och förvandlat olika aspekter av livet till hälsoproblem. Förbättringar som erbjuds i form av läkemedelsbehandling eller kirurgiska ingrepp legitimeras med argumentet om förbättrad psykosocial hälsa. Imperativet att kalkylera framtida hälsorisker har lagt en moralisk dimension på människors kroppar och hälsobeteende. Varje individ har i uppgift att ta ansvar inte bara för att hålla sig frisk utan även för att se hälsosam ut. En hierarki har uppstått mellan de som väljer den säkra vägen när det gäller att hantera kroppen och de som inte gör det. För att undersöka vad som händer när behandlingar erbjuds och genomförs har jag gjort fältarbete på två tandregleringskliniker. Syftet är att studera de arrangemang (assemblages) som inskrivna ungdomar är del av; relationer till kliniken, teknologin, familj, vänner, normer och ideal. I ett postdokprojekt videofilmades åtta ungdomar under utredningen och i ett pågående projekt får sex ungdomar föra videodagbok under tre perioder det första året med tandställning. En slutsats är att utredningsprocessen förstärker ideal om perfekta tänder, och normen för tandreglering blir ‘det exceptionellt normala’. Skildringarna av att ha “räls” synliggör tandställningen både som ‘en accessoar’ och ‘en prövning’.

Risk, sjukdom och hjärta: en tvärvetenskaplig studie av västerländsk och kinesisk medicin

Maria Wemrell, Enheten för Socialepidemiologi, Lunds universitet

I samtida diagnostiska landskap intar bedömning och behandling av risk en betydande position. Definitioner av sjukdoms- och risktillstånd tenderar att glida in i varandra, exempelvis vad gäller kardiovaskulär sjukdom, kolesterolvärde och blodtryck. Riskfaktorer såsom de senare är huvudfokus för modern epidemiologi, som under senare decennier producerat en stadig ström av kunskap kring olika sjukdomsrisker, om vilka allmänheten uppmanas hålla sig informerad utifrån intresse och ansvar för den egna hälsan. Samtidigt har modern epidemiologi varit föremål för livlig debatt, både inom disciplinen och inom social teori, och riskhantering har bland annat satts i relation till ansvar, normalisering och moralitet. I ett tvärvetenskapligt doktorandprojekt i Medicinsk Antropologi, baserat vid Medicinska Fakulteten, undersöks förhållningssätt inför risk, sjukdom, hjärta och prevention, i ett urval av skolmedicinska kontexter. Utifrån ett intresse för andra möjliga förhållningssätt, samt utifrån frågan om varför ett stort antal människor idag dras till alternativ eller komplementär medicin (AKM), sker studier även av kinesisk medicin. Denna presentation introducerar projektet, samt diskuterar hur några av panelens teman; moral, öde, ansvar, vilja, normalitet och ‘personhood’, framträder i relation till hjärta och sjukdomsrisk, inom västerländsk respektive kinesisk medicin.

Meningsskapande på demensboende: olika förståelser och angelägenheter

Lisa Strandroos, Centrum för demensforskning, CEDER, Linköpings universitet

Människor på ett demensboende har ofta olika förståelse för var de är, vad det är som pågår, och vad i situationen som är viktigt. Detta paper visar på de olika angelägenheter som personal och boende där har. Personalens förståelse och fokus bygger i stor utsträckning på den demensdiagnos som de boende har, en diagnos som definierar dem som sjuka och därmed som vårdtagare. I princip allt de boende gör och säger förstås i relation till denna diagnos. Diagnosen och den institutionella kontexten definierar även personalen själva som vårdgivare. Samtidigt försöker naturligtvis även de boende själva att göra sin värld begriplig. Deras meningsskapande utgår sällan från deras demensdiagnos, och deras angelägenheter är sällan av medicinsk eller vårdrelaterad karaktär. De boendes meningsskapande försvåras dock dels av kognitiva och språkliga svårigheter, men också av att institutionens ramar och rutiner inte rymmer många av de sociala och kulturella uttryck som tidigare varit självklara för dem, och som fortfarande utgör deras tolkningsramar. En konsekvens av diagnostiseringen i detta sammanhang är således att personalen i första hand definierar de boende som sjuka och vårdtagare, och i interaktion positionerar dem som sådana vilket inte lämnar mycket rum för dem att vara något annat.

Diagnosetnografi

Ivana Macek, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

Det här är en kort presentation av en projektidé som handlar om att etnografiskt beskriva en (eller flera) diagnos(er) så komplext och holistiskt som möjligt.

Projektets mål är att beskriva diagnosens dynamik: process från deras uppkomst till att hitta sina bärare och livet med bäraren, samt dess meningar för olika aktörer.

Projektet följer ett antal människor (ev. också barn) som har fått en diagnos. Det undersöker hur det var innan diagnosen, hur man gick tillväga och fick diagnosen, hur man själv förstår diagnosen, vilka effekter har diagnosen (känslomässigt och praktiskt, identitetsmässigt och relationsmässigt, vilken mening den får existentiellt och moraliskt). Projektet skulle följa personen med diagnos samt relevanta/inblandade andra (familjen, vänner, kollegor, experter-läkare/psykologer/socionomer) och se deras syn och handling i relation till diagnosen och den diagnosticerade (diagnosbäraren). I projektet ingår att undersöka vilka olika positioner olika aktörer har gentemot konkreta diagnoser (positiva, negativa, oklara...), samt att ge en klar historisk, politisk och ekonomisk kontext till diagnosernas uppkomst och användning.

Korta projektpresentationer: Annika Rabo

Konstruktionen av evidensbaserad psykoterapi i Sverige

Hans Tunestad, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

Studien tar sin utgångspunkt i utbredningen av det Castel (1991) kallar ”ren expertis” inom dagens sjuk- och hälsovård, det vill säga den pågående förändringen från personifierad till kodifierad expertis. Med ett fokus på samtida psykoterapi i Sverige undersöker projektet hur expertisen tenderar att bli kodifierad i manualer och diagnossystem. Dessa två ses här som sammantvinnade i en ömsesidigt förstärkande process där olika typer av manualiserad psykoterapi utvecklas som svar på vissa specifika diagnoser och där nya allt mer specifika diagnoser möjliggörs av psykoterapins utveckling mot specificering i olika manualer. Denna ”rena expertis” kan ses som en psykoterapins infrastruktur. Projektet syftar till att genom antropologiskt fältarbete undersöka det nätverk som kan sägas skapa och upprätthålla denna infrastruktur. Detta nätverk utgörs av, bland annat, delar av organisationer som Statens beredning för medicinsk utvärdering, Socialstyrelsen, samt olika psykoterapeutiska organisationer. Utvecklingen av ”ren expertis” innebär samtidigt en deprofessionalisering av den psykoterapeutiska professionen, där den enskilde terapeuten blir mer av en ”tekniker”

som administrerar en specifik kur för en specifik diagnos, och mindre av en ”hantverkare” som tar sig an en människa med en komplex problematik.

Kön, ålder och diagnoskriterier för ADHD

Åsa Bartholdsson, Akademin Utbildning, hälsa och samhälle, Högskolan Dalarna

Det finns idag tre möjliga diagnoser för ADHD: Hyperaktiv, hypoaktiv eller en bland-variant. Diagnoskriterier för de olika typerna återfinns i diagnosmanualen DSM IV. Dessa diagnoskriterier sägs företrädesvis vara tillämpbara på pojkar i åldern 7-12 år. Flickor har länge ansetts vara en underdiagnosticerad grupp och för att kunna diagnosticera också dessa krävs andra kompletterande verktyg. Samma sak gäller för vuxna generellt, som i idag i ökande grad också blir föremål för diagnosen. Utgångspunkter för denna korta presentation är att, med avstamp i befintliga kriterier, som i ett flertal fall handlar om normbrott och oönskade beteenden, initiera en diskussion om en studie rörande dessa och hur man nu, för att kunna göra diagnosen mer tillämpbar för flickor och vuxna, konstruerar köns och åldersspecifika kriterier för dessa.

When obesity became a condition of the mind

Mia Forrest, Socialantropologiska inst, Stockholms universitet

Prior to the DSM V, Binge Eating Disorder (BED) was defined by binge eating episodes several times a week for a period of six months. In its update DSM now characterizes BED as a condition in which the subject binges at least once a week for a period of 3 months. This project examines the implications of this seemingly insignificant change on the bodies of those who all of a sudden may be defined as sufferers of an eating disorder, and who prior to this were diagnosed as obese. It asks what happens when obesity becomes a mental condition rather than a physical one by following the bodies that have been moved from specialists of internal medicine to psychiatry.

Avslutande diskussion om bildandet av ett nätverk

Bodies, Sexualities and Moralities

Org: Reza Arjmand, Sociologiska institutionen, Lunds universitet

The body and its expressions – whether physical, social or otherwise – is interpreted differently across various cultures as means of presenting sexual identities and as tools for social figurations of various natures. As much as the body is the domain of normative contestation, it is also related to the moral and normative, to power struggles, disciplinary measures and everyday life practices. This panel invites presentations addressing embodiment, sexuality, and the symbolic and moral systems in which they are embedded, aiming to investigate the ways in which bodies constitute domains of contestation across various moral contexts are shaped and appropriated by the social and normative structure of the given context.

Body Concealment as an Everyday Practice among Iranian Young Women

Reza Arjmand, Department of Sociology, Lund university

The female body, its symbolism of construction, its perception and its beholder have always been a field of power struggle. In reading the semiotics and symbolism of the female body, the present paper uses the notion of “the open body” which argues that in the context of heterosexual normalcy, the female body is “symbolically coded as open”. Hence, similar to a scene of physical intercourse and the female body being a subject of penetration and rape, so too is the social situation of women in such societies as Iran with patriarchal structures and

where women's intimacy becomes the area of decision/policy making and of moral inductions.

Using an ethnographical method, the paper addresses the notion of body concealment and concealment of desire as the main strategy used by young women in Iran. Findings of the study suggest that there is a three-fold model of concealment practiced in various social settings. While body concealment was utilized to reduce the visibility of the body in public during the puberty, the lesbian-like practices were used as strategies to undermine the heteronormative social structure. Concealments of body, desire and sexual practices were applied by young women with pre-marital sexual experiences to "to keep the order of the things in place" and to undermine the repressive policies and practices based on socio-religious normative.

Straight-acting among Arab gays: Strategies of using body as means of social interaction among Arab gays in Sweden

Ihsan Zakri, Centre for Middle Eastern Studies, Lund University

Body and its expressions have been interpreted differently across various cultures as means of presenting sexual identities and tools for social interactions of various natures. In such heteronormative surroundings as Arab societies where the notion of western gay men is perceived as feminine, straight-acting is utilized as a dominant strategy to survive the social stigmatization and help the social interactions in the society.

The present paper is based on an ethnographical study and in-depth analysis of life stories and interviews, endeavours to reveal how Arab gay men use their bodies as platforms and/or tools to express, perform and assimilate into heteronormative and moral settings. Preliminary findings of the present study show that, in the heteronormative settings the body and its expressions of straight-acting is used as a survival tactic. In the absence of such heteronormativity as a result of migration or displacement, internalized "shame" continues to force the Arab gay to continue practicing straight-like. This could partially be attributed to a long term practice of "compulsory heterosexuality" at home and partly to the use of masculinity as a positive trait in the gay-only settings. The desirability of the masculine Arab body preconceived and stereotyped by many cultures, make the straight-acting the *modus operandi* among Arab gay men who uses methods of re-appropriation and re-presentation of Arab masculinity beyond the heterosexual context of its origin.

Contracting HIV/AIDS through bad spirits

Margarida Paulo, School of Global Studies, University of Gothenburg

This paper is based on 11 month of fieldwork in Mafalala bairro in Maputo city, Mozambique. Illness is commonly associated with acts of spirits known as mulhiua and many believe they can contract HIV/AIDS through bad spirits. In this worldview, it is possible to send a spirit on someone, often a relative or a neighbor, and in this way provoke HIV/AIDS or Essa Doenca. This problem is considered difficult to treat and deal with because it involves family ties, accusations and spiritual treatments. The paper discusses how mulhiua is carried out and the ethical dilemmas related to this idea.

The upsurge of reconstructive surgery of the clitoris – the white man's burden revisited

Sara Johnsdotter, Department of Cultural Anthropology and Ethnology, Uppsala University

"Now there are 130 million operations to be performed in the future." The words were chortled by a (white, male) opening speaker at a conference, Management of Women with Female Genital Mutilation/Cutting: 1st International Consultation, at Sorbonne, Paris, in

January 2015. Since some ten years a French plastic surgeon, Pierre Foldès, has performed thousands of operations to reconstruct clitoral tissue in circumcised women in France. His technique has spread to other European countries (including Sweden) and some African countries. At the Sorbonne conference he was celebrated as a hero.

This reconstructive surgery (which from a medical perspective is not an entirely unproblematic panacea) comes with a discursive package, which needs to be critically discussed. In one of Foldès' texts, published in *The Lancet* in 2012, it is stated that the surgery is offered "to help women to improve their sex lives" and to "recover their identity" (p. 135). Both these declarations build on misinformed yet widely spread notions about the effects of female circumcision. My presentation will focus on these themes and the implications of this rising discourse. As a result of the discursive looping effect, we can expect that immigrant women who in their original countries felt like full women (one of the main motives behind circumcision), and had no sexual problems, will request surgery in the future since they learn in their host countries that they are 'mutilated', sexually deprived and lacking the means to be fully female without surgery.

Business ethics: a double bind?

Org: Ghislaine Gallenga, Aix Marseille University, Aix-en-Provence; Jérôme Soldani, Academia Sinica, Taipei

Anthropology is increasingly subjected to interrogations and ethical injunctions both in its field practice and in its role of decoding social mechanisms as evidenced by the increase in Anglo-Saxon moral charters and codes related to anthropological research, including for example, informed consent forms for informants. The same is true for the business field where new forms of applied ethics emerge. On the international public arena, corporate social responsibility (CSR) refers to the debate on the transition from ethics within an organisation to the ethics of the company, taken as a legal entity participating in the formalisation of collective work principles according to the company's norms and values. These contemporary challenges pose new anthropological issues and thus offer new frameworks for thinking about ethics in the discipline.

If researches on the topics of the ethics of anthropological practice (especially in ethics committees) and business ethics (particularly in management sciences) are fully developed, on the other hand, the works needed to engage in a reflection exploring these two dimensions are not yet sufficiently valued in anthropology. Oscillating between the universalism and particularism forms of ethics, the anthropologist keeps tacking, trying to avoid the pitfall of essentialism and normative discourse, and reflecting in this sense the debates of philosophers on ethics. The body of work done so far, especially in the field of management or applied ethics, takes into account the moral aspect of businesses in its normative sense: is their purpose "really" moral or are their practices morally acceptable? How can production be moralised? But they don't often consider business ethics as an object in itself.

Without giving a normative definition of what is, or should be, business ethics, the panel will aim to discuss the notion of ethics in the field of corporate anthropology based on a plurality of ethnographic cases studied with the tools of anthropology. Contributions to this panel are expected primarily, but non-exhaustively, around an epistemological reflection on the anthropology of business ethics, or the idea of business ethics as a form of commodification, contractualisation or embodiment. It will be possible to develop these themes on questions such as the following:

1) Epistemological reflection on the anthropology of business ethics: Is it possible to think about ethics without a morally-tinted scientific discourse? Is it possible to value

axiological neutrality when it comes to ethics? What is covered by the concept of business ethics? How can it be thought of in anthropological terms? Finally, does carrying this questioning as part of an anthropology of business and entrepreneurship raise specific constraints to be taken into account in the production of the anthropological discourse?

2) Commodification: In what way can business ethics be mobilised to promote the image of the company and to give it a singularity in a competitive space? How can the commitment of companies in social, humanitarian or environmental causes be interpreted as an action meeting both moral and market values? Does a form of labelling of ethics by companies exist?

3) Contractualisation: How can business ethics be a method of managing a work group, as an inherent aspect of the contract between employers and employees? Can paternalism, corporate culture, fair trade be analysed in terms of business ethics and how are these discourses made compatible with the company's need of profitability and drive for profit? Can business ethics be reduced to a managerial tool?

4) Embodiment: Can business ethics be seen as a set of dispositions to act and moral behaviours, when ethical debates are built on values such as religious belief, environmental awareness or respect for the public service mission? How are these values integrated by employees as part of a cultural entrepreneurship, of an industry conversion according to green standards or modernisation of the public service? Can they become the mainspring of the commitment of individuals within their corporation?

Anthropology of business ethics: this is worth thinking about!

Ghislaine Gallenga, Aix Marseille University, Aix-en-Provence

This paper deals with epistemological thoughts about business ethics. I intend to consider this ethics as a research object in anthropology and not to judge the relevance of the moral or ethics, i.e. the integration of activities in a “common good” category. I examine the philosophical ground of this notion and I wonder how this business ethics is related or not to this philosophical background. Moreover, from an anthropological point of view, it is better to withdraw any value judgment from the notion of “business ethics” (applicability, truthfulness, intentionality, etc.). Actually, it seems better to consider the “business ethics” as a category in the management of work between discourses and practices, and to observe in situ the use and the circulation of this notion as a narrative in the everyday life of the firm.

Playing with Morality: Business Ethics of a Professional Baseball Club in Taiwan

Jérôme Soldani, Academia Sinica, Taipei, Taiwan

Baseball is considered as the national sport in Taiwan. Professional teams are owned by large local firms and are themselves small companies offering an archetypal model of society. Their practices are based on moral values around which their fans are unified. This is also a legacy of the social responsibility transferred to the Taiwanese firms by the former authoritarian regime (from the 1950's to the 1980's). Based on an extensive fieldwork of twelve months, between 2006 and 2014, among the Brother Elephants professional team, this paper will show how this club is especially to be seen as a firm structured around moral values and whose players are established as moral paragons. The model of a united family and strictly hierarchical is highlighted by the former owners, a family firm which founded the club in 1984, and the teams iconography. But these ways of commodification are faced with the reality of daily practice and to the corruption that regularly undermine the image of the Taiwanese professional league. Interestingly, the current owner (from 2013), an holding company, tries to maintain this image of virtues, with some adjustments, to maintain the fans identification to the club.

Self-promotion, self-protection and negotiation: business ethics of a Parisian advertising agency

Léa Porée, Aix Marseille University, Aix-en-Provence, France

In this paper, I suggest to untangle the business ethics of the advertising agency DVL (Paris, France) in a context of social critique of the advertising field. I attempt to analyse the display and promotion of values used in order to enhance DVL's activity. Do DVL's business ethics is only a form of commodification and a marketing strategy or an attempt to introduce morality in a business supposed to be not moral? I also intend to highlight the way that employees apprehend and negotiate this entrepreneurial discourse. Ethics has multiple purposes: it is a communication tool that promotes the agency itself, it enables to protect oneself with deontology and to guarantee a good advertising practice. The study of DVL's business ethics emphasises how the agency conciliate its entrepreneurial logic with the moral values it claims.

Is it legal? Is it moral? The training of ethics and compliance officers in the private sector.

Steven Sampson, Lund University

Under the influence of U.S. government regulations, new anti-bribery laws and embarrassing corruption scandals, major global corporations have realized that unethical conduct may affect their reputations and ultimately, their profits. This development has given rise to a new position within the traditional management team: the ethics and compliance officer (who is different from the CSR function). Who are these people? How are they trained? And how do the ethics and compliance officers function as the moral compass of firms that need to sell goods on a world market where rules can be bent and anything goes? How do we study the anthropology of corporate morality without seeing it purely as an instrument? Are there indeed genuine moral enclaves within corporations?

The paradoxes of business ethics in a Darjeeling Tea Plantation

Arnaud Kaba, School of Advanced Studies in Social Sciences (EHESS, Toulouse, France)

In this intervention, I will discuss the paradoxes led by "fair trade" labeling in a Darjeeling tea plantation. I will show how the planter manages to sell his brand thanks to marketing discourse claiming that the plantation's governance is social, an environmental friendly. In fact, seen from inside, the management looks more like an old-fashioned paternalistic and neo-colonial one. It has all the characteristics of the Indian patronage system, where landlords tie with their servants a relationship based on obedience against protection. I will then show how this double management discourse highlights an attempt from the planter to regenerate an ancient governance mode thanks to the fair trade organizations.

Ethical and Moral dilemmas faced within the field

Org: Rosalie Post (UU), Caitlin McEvoy (UU), Lars Bådeker (UU)

This panel aims to present and discuss the ethical and moral dilemmas that a new anthropologist faces while entering the field. All three papers will discuss the moral problems that arose while interviewing informants, from moral dilemmas that informants experienced to the dualism of positionality and morality. Caitlin McEvoy's paper will examine how immigrants learning Swedish as a second language at a local adult school experience and interpret the school system as a moral predicament tied to their success and integration in Sweden. Many of the students who struggle to learn the language feel that the education system is targeting them and in turn, begin to dislike the language altogether. Rosalie Post's

paper will discuss how the class structure in Uganda influences an individual's education and success and the inherent moral issues that arise in this societal structure. High school students from different sides of town and different economic backgrounds compete for university spots and the privileged students carry an unfair advantage in this supposedly "fair" system. Lars Bådeker's paper focuses on how informants in Turkey view the political shift of recent times to less Western and how it is linked to their political activity. Informants viewed this political shift as a deprivation of their rights and identity. In a place where Westernism is becoming synonymous with immorality, Lars, a European anthropologist, was able to experience a "pass" in these supposed "immoral" acts. The panel's intent is to highlight the ethnographic work that MA students are executing and how the field can reveal complex structures of morality that is shaped by informants. We hope other young scholars feel invited to share their field experiences and join our panel.

Culturally Appropriate Care for Muslim Patients and the Limitedness of the "Morally Good" Incentive

Jonna Arousell, Department of Women's and Children's Health (IMCH), Uppsala University
Emphasizing cultural competency in care of Muslim patients has become a mainstream approach in research contributions all over the Western world. Accordingly, providers are urged to acknowledge this assumed difference by acquiring knowledge on Islamic customs and beliefs, and incorporate this awareness in practice. In the end, neglecting to acknowledge religious wishes, beliefs and requests are easily interpreted as morally degrading – perhaps even xenophobic.

Supported by empirical material, driven by questions about Muslim believers' choices and experiences of Danish healthcare and obtained as part of my on-going PhD project, I, however, suggest that there are reasons to critically assess cultural competence approaches in healthcare for Muslim patient groups. By contrasting cultural appropriate care recommendations with real life narrations from Muslim believers I propose the central argument that group-based assumptions about Muslims patients' healthcare preferences may work as an obstacle to recognize individual variability in healthcare encounters. My empirical material brings attention to how the secular healthcare system's desire to do what it believes to be the morally right thing risk to generate consequences (i.e. individual patients' experience of becoming alienated and stereotyped) opposite to the original intentions (i.e. to improve healthcare encounters by acknowledging religiousness).

Although my empirical material reveals that not all Muslim believers prefer treatment in line with "cook-book" literature on Muslim beliefs, we also cannot exclude that religious practices are important for *some*. In the end, this is a classical dilemma of the limitedness of generalizations: to what extent can we assume cultural traits at group level to be valid also for individual patients? How do we acknowledge religious practices that have a real impact for people's health without falling into the trap of stereotyping? These are issues that can be discussed in the panel "Ethical and Moral dilemmas faced within the field" in SANT's 2015 conference.

Ethical considerations when conducting interviews and Internet studies about sensitive topics

Anders Gustavsson, professor University of Oslo and Strömstad Academy

Based on my extensive fieldwork experience in Sweden and Norway, I will discuss the ethical concerns connected to studies of sensitive topics. In doing this I will especially deliberate on death, dying and bereavement, topics that have constituted an important international field of research in recent years. This is illustrated, among other ways, by the work of the Nordic Network of Thanatology, abbreviated NNT, which was founded during a Nordic conference

in Denmark in 2010. Which ethical considerations must be observed when conducting research based on other individuals' bereavement? My examples are gathered from conversations held with bereaved persons during their visits to the graves of newly deceased relatives in cemeteries. These conversations deal with the symbols on grave monuments chosen by the individuals to commemorate their deceased loved ones. How does one establish appropriate contacts characterized by empathy? What meaning can such conversations have for the bereaved persons in their process of sorrow? How is the fieldworker herself marked by entering into such psychologically demanding fieldwork situations?

A new field of research concerned with death and bereavement has its inception in my studies of memorial websites devoted to deceased persons that are openly accessible on the Internet. Which ethical considerations must be respected by a scholar investigating such expressions of human sorrow when the subjects themselves are unaware that their emotionally charged contributions have become objects of study for research? How is anonymity to be maintained? These same questions also involve the fieldworker's own sense of prying and of feeling deeply moved emotionally by the sorrowful contributions. And how should the researcher deal with photographs that have been posted on the net? Other sensitive areas in which I have conducted fieldwork in Norway relate to accounts of war remembrances.

Attribution and Recognition of Responsibility

Dan Källström, Uppsala universitet

This presentation will emphasize the need to give the concept of responsibility a more prominent position in our anthropological enquiries into the ethical field. More specifically, it will show how attribution, and recognition of responsibility influence individuals in a small town in Ghana in their aspirations of being "agents of gender change" in their community. My fieldwork was conducted in the spring of 2014, and focused on youths who had been trained by a local NGO on the development issues of gender equality and women empowerment. In this presentation I analyze some of my findings in light of recent insights within the field of moral anthropology, provided by Laidlaw (2014). Drawing on Laidlaw's theoretical approach to the concept of responsibility my aim is to elucidate the intersubjective dimension of my informants' ethical practice and reasoning.

Birth, Body and Risk: Home Birth in Contemporary Ireland

Sandra Poelman, Stockholms universitet

The purpose of this master's research is to obtain an anthropological understanding of issues related to birth, body and risk through my case study of home birth in Ireland. Since the second world war Ireland's maternity care has been carried out in the realm of obstetricians and gynaecologists, with intervention and medication being the guiding methods. However, there are some mothers that do not want to have a hospital birth and opt instead for the alternative, a home birth. In relation to this, the Health Service Executive (HSE) of Ireland determines whether a mother is 'competent' enough to have a home birth, a process that is based on a physical risk-assessment of the person.

Through carried out interviews with mothers and midwives, I have come to the conclusion that there are two moralities in this debate, one inhabited by the mother that want a home birth, and one by the normative health system. For the mother giving birth at home it is first and foremost about the safety and control of her own birth, while avoiding the world of medication and intervention. For the other party, that consists of health professionals situated in a hospital setting, the aim is the same, though through deploying different methods. By inhabiting different standpoints, each party sees 'their' way as the right way to deliver a baby into this world.

Halal consumption in Stockholm County: religious dietary practices and food morality

Mariapia Rosa Campanella, Uppsala universitet

What is considered “good” and “bad” food is something that is strictly linked to our relation with the notions of “right” and “wrong”, moral and not moral. Besides, food choices shape how consumers judge other people morality.

In the case of Islamic dietary prescription, the consumption of food is regulated in order to divide it principally into three categories, *Halal* (allowed), *Haram* (forbidden) and *Mushtabihat* (ambiguous). The morality connected to religious prescriptions radically shapes the way a Muslim believer sees the act of eating, what becomes, not only the satisfaction of a biological need, but a way he/she build his/her own moral structure. This work takes in account the case of *Halal* consumption in Sweden, focusing especially on Stockholm County, in order to analyse the ethical and moral issues an anthropologist faces within the empirical study of food habits. One of the most important aspects of this work is to highlight how the informants within the field (in this case Muslim believers or Muslim-background people) connect the act of aliments selection and consumption to a deep moral structure.

Through this kind of analysis the food systems will be seen, on the one hand, as a key to decode the moral beliefs and, on the other hand, as a tool to understand the process of selection and consumption.

Do no harm: fieldwork, morality and ethics

Federica Guglielmo, Brunel University

As ethnographers, we are responsible of communicating effectively with different fieldactors, especially to gain access and protect informants’ anonymity and confidentiality. We negotiate our position(s) with institutions and individuals who may share no common interest with one another, at times producing a delicate state of affairs, making our duties towards research participants and local authorities even more impelling. Associations’ guidelines, ethics committees, peers and some academic *débâcles* remind us of that. Starting from my research permit application(s) in Rwanda, I reflect on how my fieldworkencounters exposed the paradoxes of ethical conduct in different moral settings. I analyse the bureaucratic and social paths through which my research permit was eventually granted and the crucial contribution of others in making me – in “training” me as – a reliable interlocutor. I discuss how the discipline’s official ethical guidelines shape ambiguity only within the frame of a conventional morality that discards peculiar forms of ethical engagement as unsuitable for research purposes. Such framing may be necessary to guarantee the safety of the researchers’ extended networks; I will argue however that it can hamper those very relationships that the researcher is expected to protect.

Big canvas, big money: The problem of working with informants in conflict

Hanna Edensten, Lunds universitet

This moral questions arise in my mind after my fieldwork that was conducted at an Art Centre in the red heart of Australia. This is a place where local aboriginal people on a daily basis can paint their dreaming story (aboriginal mythology) and every day they will be paid for their work. Getting paid every day is unique in this sector. This is both a place were the local history and culture can be understood and continue, and it’s the only place in this remote community were they can get money outside the social benefits most of the population are totally depending on.

One thing that struck me after returning back home from my fieldtrip is the diversity of people involved in this field on all levels of aboriginal art production. On one hand, I have

spent my days being a part of high art production. I have seen a cultural artefact coming to life and a story been told that have roots thousands of year back in history. At the same time I have seen the staff at the art centre telling the artists the art is not good enough and that it is not able to sell so they will not get the full payment. Yet the are not allowed to deny any in the local population to paint. I have also experienced incidents when an artist lied in order to get money.

This constant conflict over money is very real. The artists need the money as much as the management team constantly have the pressure to sell the art so they can pay the local artists. I can see these daily conflicts but I want to tell the story without saying that one part are winning or lousing the dispute. Both sides have an accurate reason for needing money and I don't want to frame and understand the disagreement in terms of power relations. Is that possible? That is my moral head edge...

Language acquisition and morality: how a local education structure affects language understanding and integration

Caitlin McEvoy, MA, Uppsala University

This presentation aims to illustrate how informants of an anthropological research project regarding municipal adult education and its affects on language acquisition and feelings of integration relate to morality. Many of the informants feel targeted and at an unfair advantage when it comes to the Swedish education system and the job market. I will be presenting how my informants' narratives and views of ethics shape how they view the Swedish language and the new environment and society they are integrating into. Language acquisition in turn is transformed into a moral question for informants, a question of worth and a question of integration. This will be presented with a backdrop of the school system in Uppsala, Sweden and the different institutional and government processes that affect the education structure.

Battle for education: Morality, Agency and Strategy among youth in Kampala, Uganda

Rosalie Post, Uppsala University

In this presentation, I will discuss a small aspect of my research in Uganda. From the age of 3, when they enter preschool, urban youth in Kampala compete heavily for education, for it is expensive and scarce. The current government system aims, and claims, to create equal opportunity, but in reality class differences are sustained. The high class students are almost always admitted to university, and even receive government funding for their university studies, while they are in effect the only ones who could fund their education privately. This presentation aims to not only discuss how this process of admittance takes place, but also to discuss ways some of the students found to 'cheat' this system, and to highlight the opinions of students on their own, and others', privilege. The goal is to examine their views on morality, and how they solve the ethical dilemmas they face on a daily basis, from such a young age.

Morality and moral values in Turkey

Lars Bädeker

In contemporary Turkey, the concept of morality and "moral values" is gaining more significance in public discourse. In July 2014 for instance, Turkey's deputy prime minister, Bülent Arınç, in an interview stated that "women shouldn't laugh in public", because "we must uphold our moral values"; at the same time the government decided that foreign spouses of Turkish citizens could only obtain Turkish citizenship if they would meet the vague criteria of "upholding morality". In my presentation, I will speak about how some of my informants told me that their morality was constantly being questioned, and how collaborating with me –

a foreign anthropologist – might also be considered “immoral” by some Turks. I will further speak on how to me as a foreigner, different standards of morality were applied.

Lidande, etik, reflexivitet / Suffering, ethics, reflexivity

Org: Johan Lindquist, Socialantropologiska institutionen, Stockholms universitet; Mats Utas, Institutionen för kulturanthropologi och etnologi, Uppsala universitet

Panelen tar sin utgångspunkt i Joel Robbins argument att det ”lidande” subjektet har ersatt det ”primitiva” subjektet som ett av antropologins primära fokus idag (”Beyond the Suffering Subject,” JRAI, 19, 447-462). De moraliska och etiska konsekvenserna av antropologins uppgörelse med sitt fokus på det radikalt annorlunda, under framförallt de senaste 30 åren, är välkända och har format en disciplinär reflexivitet när det gäller fältarbete, skrivande, och kunskapsproduktion. Utifrån detta perspektiv så välkomnar vi bidrag om hur antropologer på ett kritiskt och reflexivt sätt kan närma sig (eller undvika) det lidande subjektet, både i empiriska och analytiska termer, inom ett fält där bestämda moraliska och etiska positioner ofta är intimt sammankopplade med studieobjektet.

The panel takes as its starting point Joel Robbins argument that the ”suffering” subject has replaced the ”primitive” subject as a primary focus of contemporary anthropology (”Beyond the Suffering Subject,” JRAI, 19, 447-462). The moral and ethical consequences of anthropology’s engagement with its focus on the radically ”other”, primarily during the past 30 years, are well known and have created a disciplinary reflexivity with regard to fieldwork, writing, and knowledge production. From this perspective we welcome papers dealing with how anthropologists in a critical and reflexive manner can approach (or avoid) the suffering subject, both in empirical and analytical terms, within a field in which moral and ethical positions often are intimately intertwined with the object of study.

The ”suffering” Palestinians and resonance

Nina Gren, Lunds universitet

In this presentation I discuss Robbins’ artikel and the ”suffering subject” by using examples from my own research experiences among Palestinian refugees in the West Bank, Denmark and Sweden. I will use examples from encounters with interlocutors and my ethnographic writing to illustrate attempts to avoid the risk of exoticizing Palestinians through their suffering. Suffering is also part of a highly essentialized Palestinian national identity that I attempt to remain critical towards. It has been and remains important for me to show how suffering is a part of my informants lives, but far from their *whole* lives. Another strategy has also been to avoid hiding my own personal ”suffering” while conducting fieldwork even if it is by no means identical or comparable with that of my informants. Important starting points have been Unni Wikans article *Beyond Words: the Power of Resonance* (1992) and the line from a Gunnar Ekelöf poem: ”that which is the bottom within you is also the bottom of others” (”det som är botten i dig är botten också i andra”).

Ruin, Hope, and Action: Destruction and Morality in Vietnam

Helle Rydström, Dept. of Gender Studies, Lund University

Drawing on various periods of anthropological fieldwork conducted in rural and urban Vietnam since the early 1990s, this paper considers the ways in which the study of morality, in terms of people’s understanding of the good and its proper pursuit, is intimately intertwined with the study of fractured worlds inhabited by, as have been labeled in anthropology, “suffering subjects” (Robbins 2013). While “suffering”, as a human condition recognizable for all, might provide a bridge between cultures and even an answer to a moment of

disorientation in anthropology, it does not necessarily elude explorations of “the good” (Robbins 2013; see also Rydstrom 2012; Stoler 2013). Rather than understanding violations of the order of things as isolated incidents detached from the mundane, destructive forces and the “suffering” they inflict upon human beings can be seen as articulations of dominance between genders, sexualities, “races”/ethnicities, and nations; as conditions of profoundly insecure, yet “normal”, times (Kannabiran 2005; see also Mbembe 2003; Zizek 2009). We thus need to move from imagining various kinds of violence and destruction “as a breakdown in the social order—something gone wrong—to seeing it as the sign of a struggle for the maintenance of certain fantasies of identity and power” (Moore 1994:70; see also Agamben 1998; Butler 2006). Fantasies and powers that allow for abusive transgressions of moral and human boundaries, the paper thus suggests, call for examinations of the ways in which (good) morality is conceptualized and practiced in particular contexts (Das 2006; Rydstrom 2006; Zigon 2008). By juxtaposing differentiated Vietnamese experiences of destruction with visions of the good, the paper wishes to inscribe the “pain of others” (Sontag 2003) into a socio-cultural Vietnamese universe which is composed not only of debris, pain and agony but also of the reconstitution of ‘good morality’ (dao duc tot), hope for the future and resistance to the passivity imbued in “suffering”.

Constructing the Moral Vulnerability of Indigenous People in the Russian North

Vladislava Vladimirova, Centre for Russian and Eurasian Studies/Dpt. of Cultural Anthropology and Ethnology, Uppsala University

Recent work within the field defined by Elisabeth Povinelli as ‘critical indigenous studies’ (Povinelli 2011), shows how neo-liberal post-multicultural society configures indigenous peoples’ inferiority in economic, legal, social, moral and even biological respects.

Anthropologies of the ‘suffering subject’ of the 1990s and beyond (Robbins 2013) not only attended to the process but have a role in the formation of the ‘indigenous slot’ (Karlsson 2003). Within this intellectual context, this presentation explores how indigenous peoples in Russia are governed through the projection of moral inferiority onto them in different realms of life. They are claimed to lose their tradition because of failed work ethics, distorting authentic traditions, and greedy in claiming indigenous rights to public goods, these are just a few of the moral condemnations commonly articulated. I borrow the concept of moral vulnerability, as applied in critical moral philosophy’s argument for an ultimate goal of reparative justice to confirm the expectations of victims that a universal reciprocal moral accountability exists and redress of past harms and losses is based in it (Walker 2013).

Indigenous rights in Russia—although not directly employing the rhetoric of reparation – seek to preserve and revive traditional indigenous life and practices, rely on ideas about repairing previous harms. Vulnerability of indigenous people, that is the sense that they are in need of special care, partially coming through the logic of the law, does not result in a commonly shared sense of moral accountability, nor ultimately in a just re-distribution of resources, but becomes a tool for governance and further marginalization. Two instances will be described here to show how external representations of reindeer herding, a symbol of indigenous Sami culture and emblematic economic practice, increase indigenous moral vulnerabilities in the European North of Russia.

Beyond the Suffering Slot

Johan Lindquist, Stockholm University

Following Joel Robbins’ recent diagnosis of contemporary anthropology, this paper engages with ongoing discussions concerning the representation of suffering and victimhood, particularly with reference to the anthropology of humanitarianism. More specifically, the

paper suggests that an ethnographic focus on actors and technologies that mediate suffering, rather than on suffering subjects themselves, is one methodological strategy for moving beyond Robbins' suffering slot. The paper exemplifies this by outlining an anthropology of migration that focuses on brokers rather than migrants, while acknowledging the importance of returning to ethics and the figure of the migrant in the end.

Moraliska landskap i kris, konflikt och katastrof

Org: Carolina Holgersson Ivarsson, Göteborgs universitet, Susann Baez Ullberg, Försvarshögskolan

I samhällen som är drabbade av katastrofer eller där konflikt råder, tenderar olika moraliska och etiska ställningstaganden att mötas, ställas på sin spets och utmanas, och på så vis artikuleras i såväl privata som offentliga sammanhang. Sådana situationer är därför etnografiskt fruktbara för att studera moraliska förhandlingar, argument, handlingar och deras effekter.

I denna panel vill vi diskutera moraliteter i samhällen där och när det värsta händer, och hur vi kan studera och analysera sådana processer, på såväl lokala som transnationella nivåer. Vi frågar oss till exempel hur handlingar och interventioner (eller avsaknaden av dem) i kriser och konflikter legitimeras, hur sådana legitimerande diskurser bemöts av andra samhällsaktörer och vilka effekter såväl handling som diskurs har. Kan man se förändringar över tid i den här typen av diskurser och hur påverkar sådana förändringar (eller avsaknaden av dem) interventioner och det moraliska landskapet i kris och krig? Vad kan specifika moraliteter och situationer av moralisk förhandling och konfrontation i en lokal kontext av katastrof och konflikt säga om nationella och transnationella politiska processer och hur analyserar vi detta? Vilka moraliska argument används av olika aktörer för att politisera katastrofer, med vilka effekter? Vilka egna moraliska ställningstaganden ställs etnografer som fältarbetare och studerar den här typen av fält inför?

Vi välkomnar givetvis andra frågor liksom olika teoretiska infallsvinklar, etnografiska exempel och metodologiska och etiska reflektioner på dessa aspekter.

Katastrof! Om ansvar, rätt och fel när det värsta händer

Susann Baez Ullberg, Crismart/Försvarshögskolan

Som sociala och extraordinära händelser, producerar kriser och katastrofer ofta intensiva diskussioner, både i det privata och i det offentliga, om hur det kunde hända, vad som gjordes rätt och vad som gjordes fel och vem som bär ansvar. Är det statens, marknadens, civilsamhällets eller den enskilde medborgarens ansvar att förutse risker, förebygga katastrofer och hantera kriser? I allt högre utsträckning involverar sådana diskussioner också så kallade naturkatastrofer, både i termer av hur de uppstår och hur de bör hanteras. Föreställningar om ansvar i kris bygger på olika gränsdragningar mellan rätt och fel i moraliska landskap, och skapar inte sällan effekter i form av indignation, skuldbeläggande och ansvarsutkrävande, men också rättfärdigande och förhålligande av olika beslut, handlingar och personer. Denna presentation använder etnografi från tidigare och pågående forskning om naturkatastrofer för att tänka antropologiskt kring frågor om moraliteters betydelse när det värsta händer.

Moralisk ekonomi och filantropi i spåren av en naturkatastrof

Carolina Holgersson Ivarsson, Göteborgs universitet,

Tsunamin som drabbade Sri Lanka 2004 och den efterföljande katastrofhjälpen påverkade lokala relationer och skapade delvis nya skillnader. Somliga välkomnade detta som en

möjlighet medan andra uppfattade det som ett hot. Det uppstod olika former av motstånd och uttryck för oro på grund av upplevda skevheter mellan lokala normer och värden och förändrade ekonomiska och materiella omständigheter. Tsunamin krossade uppenbart den fysiska världen, men det sätt varpå den 'andra vågen', inflödet av katastrofhjälp, påverkade djupt rotade kulturella föreställningar och sociala relationer är mindre uppenbart. När man tittar närmare på den moraliska ekonomin i en katastrofkontext utifrån de drabbades perspektiv så blir det till synes självklara (moraliska) incitamentet att ge för att lindra lidande en del av en större, mer komplex bild. Givare i det globala Nord ger på avstånd i en anda av internationell solidaritet och skillnaderna mellan givare och mottagare överskuggas temporärt av medmänsklighet. Den globala medkänslan materialiseras i gåvor som blir en del av lokala sociala och ekonomiska relationer vilket ger upphov till moralisk förhandling som främst inte handlar om Nord-Syd maktrelationer utan om vardaglig interaktion i lokala livsvärldar. Denna presentation använder empiriskt material från Sri Lanka för att diskutera och belysa dimensioner av makt och moral i välgörenhet och katastrofhjälp.

Women as Peace-builders: Challenging Gender and Ethnic Boundaries in a Divided City

Signe Borch, Göteborgs universitet

This paper addresses women's engagement across ethnic boundaries to promote reconciliation and women's rights in the divided city of Mitrovica, Kosovo. It examines the positive assumptions often made in international peace-building projects about the 'natural' effectiveness of women-based reconciliation work. The data are drawn from recent fieldwork on local notions of danger and safety in relation to place and gender in this polarized city. The paper takes its point of departure in local NGO-work and highlights two interrelated dynamics essential to understanding women's reconciliation work: One is between gender and ethno-political space in the context of the specific community in which moral is crucial for safety; the other, between the local gender order and internationally formulated aims to engage women. These dynamics, the study finds, pose obstacles to women-based reconciliation work in Mitrovica. A conclusion is that, in Mitrovica at least, women's role and effectiveness are related to the ways in which the local politics of gender and security are played out in an ethnically polarized setting.

Orak Lawoi, Thailands havsnomader: Sociokulturell förändring efter tsunamin 2004

Lotta Granbom, Lunds universitet

The second wave" har ofta använts som uttryck för de förändringar som skedde efter katastrofen till följd av de hjälpinsatser som gjordes. Efter tsunamikatastrofen december 2004, gick att läsa: Bästa sättet att hjälpa Thailand är att återvända dit som turist. Thailändska myndigheter startade snabbt nya projekt i samarbete med NGO:s för att främja turistnäringen, eftersom denna sektor ekonomiskt sett var den värst drabbade. Ko Lanta var en av de öar som marknadsfördes som "the last pearl in Andaman Sea". Därmed följde en massiv exploatering och immigration till ön. Där lever även havsnomaderna Orak Lawoi som är ursprungsbefolkning på kända turistöar, bl.a. Phuket, Phi Phi och Ko Lanta i Andamansjön. Thailändska staten, NGO:s, missionärer och privata aktörer hittade snart dit för att hjälpa de nödställda. Hur påverkades Orak Lawoi av dessa hjälpinsatser?

Forensic identification and identity politics in 2004 post-tsunami Thailand: Moral landscapes and negotiation of (geo)political boundaries

Claudia Merli, Durham University

This presentation considers the contexts and processes of forensic identification in 2004 post-tsunami Thailand as examples of identity politics and as moral landscapes. The presence of international forensic teams as carriers of diverse technical expertise overlapped with bureaucratic procedures put in place by the Thai government. The negotiation of unified forensic protocols and the production of estimates of identified nationals straddle biopolitics and 'thanatocracy'. The immense identification task testified on the one hand to an effort to bring individual bodies back to mourning families and national soils, and on the other hand to determining collective ethnic and national bodies, making sense out of an inexorable and disordered dissolution of corporeal as well as political boundaries. Individual as well as national identities were the subject of competing efforts to bring order to the chaos, reaffirming the cogency of the body politic by mapping national boundaries abroad. The overwhelming forensic effort required by the exceptional circumstances also brought forward the socio-economic and ethnic disparities of the victims, whose post-mortem treatment and identification traced an indelible divide between 'us' and 'them'.

Moraliska värderingar: Värdera moraliskt?

Org: Réka Andersson, Lotta Björklund Larsen, Johan Nilsson. Tema T, Linköpings universitet
'Att göra rätt' är i högsta grad en moralisk uppmaning och inte alltid lätt att göra i praktiken. För vad innebär det att göra rätt som antropolog? Reflexivitet har stor betydelse för både det antropologiska arbetssättet och identiteten men är detta tillräckligt för att hantera moraliska frågeställningar? Att behandla informanter 'rätt' i meningen etiskt korrekt är själva utgångspunkten för vårt arbete, men innebär det också att skriva 'rätt' och uttrycka 'rätt' åsikter? vad (vems) är dessa?

I denna session vill vi uppmärksamma och problematisera de moraliska utgångspunkterna och konsekvenserna av antropologiskt arbete. Hur kan vi hantera frågor om rätt eller fel, bra eller dåligt samtidigt som vi låter vårt eget arbete med de frågorna synas? I panelen diskuteras hur vi värderar vad det är 'att göra rätt' genom att sätta det antropologiska arbetet i fokus: i fält, i analysen, så väl som i skrivandet. Vi vill bjuda in till att diskutera vad det innebär att som antropolog göra rättvisa: både i bemärkelsen att handla och skildra.

Vad för argument används när vi tar sida med någon grupp av informanter på bekostnad av andra? Skall de mest utsatta 'ha rätt' och hur avgör vi detta? Hur görs vissa praktiker 'bättre' än andra? Gör den altruistiske mer 'rätt' än affärsmannen? Alla informanter tycker inte lika; när en informant uttrycker sig stick i stäv mot det som flertalet tycker, hur handskas vi med denna åsikt – hur värderar vi den? Sätt att hantera detta har inkluderat hänvisningar till metodologisk relativism, eller fältets bedömningar. Är detta tillräckligt?

Hur synar vi vår egen värderingspraktik och värderingar i ljuset av dessa frågor? Vad gör vi för att förstå värden, värderingar och moral? Hur moraliskt värderar vi själva? Värderar vi moraliskt?

Vad är det att "göra rätt"? Reflektioner kring antropologi och normativitet utifrån ett forskningsprojekt om Svenska kyrkans arbete med utsatta människor.

Kristina Helgesson Kjellin

Det här papret diskuterar antropologens roll när informanternas åsikter och ageranden ligger nära vad forskaren i fråga tycker är rätt och riktigt. Får man som antropolog vara normativ eller blir man ovetenskaplig då? Får man som antropolog ta ställning? Hur kan man skriva med ett kritiskt förhållningssätt, samtidigt som man känner sympati för det som informanterna vill åstadkomma? Är det alltid säkert att ett dekonstruktivistiskt förhållningssätt med en

utgångspunkt i misstankens hermeneutik är den mest korrekta tolkningen? Hur kan man göra rättvisa åt människors vilja ”att göra gott”? De här reflektionerna baseras på erfarenheter från ett pågående forskningsprojekt om Svenska kyrkans arbete i urbana förortsmiljöer som till stor del handlar om att möta utsatta människor, så som hemlösa och papperslösa flyktingar. Det arbetet rymmer en rad aspekter som behöver problematiseras och analyseras, men hur kan det göras på ett sätt som inte avfärdar det människor försöker åstadkomma? I ett samhälle som alltmer präglas av polarisering och xenofobi kan antropologin spela en samhällsviktig roll genom att också ta ställning. Eller gör man inte ”det rätta” då?

”Viljan att göra rätt”? Moralisk antropologi på Skatteverket

Lotta Björklund Larsen, LiU

På Skatteverket värnar man om ett samhälle där ”alla vill göra rätt för sig”, i det här fallet att betala rätt skatt i rätt tid. Det blir en moralisk uppmaning till skattebetalarna som Skatteverket på olika sätt praktiskt försöker adressera – tillgänglig information, enkla tekniska system, hjälpsamt bemötande, snabba svar. Dessa praktiska insikter bygger på forskning om att medborgarna hellre betalar skatt om de tror att alla andra skattebetalare också gör det och att sanktioner fungerar. En väl fungerande beskattning är helt enkelt en bra utgångspunkt för välfärdsamhället (hur pengarna sen spenderas är en annan sak...).

Skatteverket fungerar uppenbarligen bra då de i undersökning efter undersökning kommer högst upp på de myndigheter som har medborgarnas förtroende. Men det finns också mycket kunskapsproduktion som kan granskas kritiskt, inklusive de enkäter som ligger till underlag för dessa omdömen. Efter 3 års fältarbete på Skatteverket på jakt efter hur de skapar kunskap om oss skattebetalare – deras kunskapsproduktion – ställer jag mig frågan om hur min analys och mitt eget skrivande också kan påverka synen på denna myndighet? Om jag visar på Skatteverkets märkligheter, riskera jag också att undergräva förtroendet för verket? Mer överordnat: om Skatteverket ämnar göra oss skattebetalare moraliska, vad innebär det att se på dess praktiker ur ett moraliskt antropologiskt perspektiv?

Hiv i samtidens Sverige: antropologens position och plikter gentemot risker och den ”rätta” kunskapen

Fredrik Nyman, Stockholms universitet

Det har nu gått 30 år sedan hiv ”upptäcktes” i Sverige, och situationen är inte längre densamma som den var förr. Genom effektiva bromsmediciner har hiv förvandlats från att vara en dödlig epidemi till att bli en kronisk sjukdom. Folk som lever med hiv idag behöver inte längre tänka på hur de kommer att dö i förtid av aids, utan hur de kommer att leva fullt funktionella liv (med hiv). Dessvärre har den samtida hivpreventionen stött på nya hinder. Trots effektiva bromsmediciner, så minskar inte antalet nyrapporterade fall av hivinfektion. Likaså visar årliga folkhälsoundersökningar att den allmänna kunskapen om hur hiv faktiskt överförs blir allt sämre och sämre, samtidigt som hiv-prevalensen bland heterosexuella män och kvinnor ökar alltmer. Detta papper bygger på min masteruppsats, som består av ett fältarbete i Stockholm bland olika aktörer involverade i svensk hivprevention. Jag kommer att diskutera moral i relation till antropologens position och möjliga plikter gentemot samtidens syn på risker, och den ”rätta” kunskapen om hiv. Genom att studera de värdekonflikter och konfigurationer som finns i förhandlingsprocesserna om hivprevention, kan antropologer urskilja samtidens kunskap om hiv som en konsekvens av rådande kontexter och sociala diskurser. Frågan är dock hur antropologer bör agera gentemot denna uppenbara kunskapsbrist. Vilken typ av kunskap kan klassas som den ”rätta”? Är antropologer skyldiga att påpeka brister inom främjandet av folkhälsan? Ifall vi är det, ”vem” är vi är skyldiga detta?

Blir det rätt så? Deltagande, lojalitet och vetenskap på undersökningsbyrån

Johan Nilsson, LiU

Genom en diskussion kring situationer från mitt fältarbete bland marknadsundersökare diskuterar jag konflikter mellan olika värden i det antropologiska arbetet: Specifikt avser jag de paradoxer som uppstår då forskarens auktoritet kring vad kunskap är efterfrågas av informanter. Bedömningar kring ”vetenskaplighet” diskuteras ofta som en akademiskt intern angelägenhet snarare än som en fråga om fältarbetets moraliska överväganden. Men vad händer då våra informanter vill att vi skall fälla avgöranden kring vad som är ”rätt”, ”god vetenskap”, eller bara en ”bra idé”? Konflikter mellan vår lojalitet till våra informanter, till kulturrelativistiska eller –agnostiska överväganden, men också till akademiska teoretiska övertygelser kan prövas i situationer då vi studerar värde- eller kunskapsgenererande aktiviteter – speciellt då vi försöker upprätthålla kollaboration eller ömsesidighet mellan ”oss” som observerade kunskapsutövare och en epistemisk kultur ”i det vilda”, bortom akademins gränser.

Ethnocentrism Today: Innovation Policy, Theory and Ethnography

Torbjörn Friberg, University of Copenhagen

This is a paper about the importance of the notion of ethnocentrism for a self-reflexive and critical anthropology within European innovation policy research context. Ethnocentrism as a persistently underlying phenomenon has unceasingly troubled anthropologist when developing new theoretical frameworks in their understanding of ethnographic material. For example, Maurice Godelier (2009) has stressed that the anthropological objective is to avoid producing knowledge based on our own cultural and political assumptions. His main point is that anthropological knowledge production is to be constituted by a self-reflexive awareness about hegemonic discourses. In similar manner, Eric Wolf (2001) has warned us about being caught by theoretical fashions found in our contemporary. He, thus, encouraged anthropologists to be critical aware of the social fact that theories and concepts are always dependent on time and space, and occasionally political projects. What Godelier and Wolf, however, seems to have in mind is ethnocentrism as it is expressed when doing ethnography – producing anthropological knowledge – in a geographical location different from the place where the anthropologist was born and raised. This leads to question where we are today when ethnographers increasingly studying emerging social phenomenon in their own society, such as innovation policy.

Risky topics, daring ideas – working for a renewed approach to an anthropology of morality

Org: Rebekah Cupitt, KTH; Anna Kavasna, LU; Anna Berglund, LU

In this panel we would like to expand the current discussion (*Anth. Theory* 2014, Vol. 14(3); Zigon 2011; Fassin 2012; Csordas 2013) on the anthropology of morality by bringing it back into the ethnographic frame. We ask what morality is and what it ain't not just generally, but in the varied settings in which anthropologists do their research. While discussions on philosophical approaches to morality are valuable references, this panel is intended as a forum for early career anthropologists, or anthropologists taking their first steps towards addressing the moral, to present ethnographies that takes risks, have problems, raise uncomfortable questions and advance daring ideas. We invite debate, critique, but not derision. Only constructive discussions on central themes in the anthropology of morality for today. Some suggested areas that this panel could discuss are:

- Issues of scale: how can we translate the earlier, iconic studies on morality, personhood and evil derived from small-scale, local communities and peoples into the study of morality in a global, complex society?
- Morality and its relation to religion: what does it mean to conduct an anthropology of morality in a secular environment such as an organisation. How does morality play into discussions of policy or markets?
- The limits of the moral: what is moral and when it is not? Intersections between legal and judicial obligations contra moral obligations. Is there a distinction to be made and why?

“Acting Modern”: Negotiations Between Traditional Practices and Rural Development Policies in a Rwandan Village

Anna Berglund, Lund University

Poverty and underdevelopment is associated with an economic or social condition. But according to many development experts and policy-makers, it is also associated with a certain unproductive state of mind, an attitude, and a visible type of behavior associated with being part of a developed society.

In Rwandan policy makers’ view, being a “good” peasant, is to apply modern farming methods, and leave the traditional and “backward” thinking and behavior behind. This paper is about how peasants in a Rwandan village, as objects of agricultural development, are pushed to “act developed”. This push has little relationship to the actual results of development, which indicate that the peasants’ economic and social living standard does not improve, and may even decline. This compulsion toward development naturally encounters some resistance among the peasantry, a resistance that takes various open and subtler forms. However, the peasants also share the power holders’ view of poverty as a consequence of the wrong attitude and *moral failure*. This paper is about how peasants attempt to reconcile these two contrasting attitudes and practices of development: sharing attitudes and goals with the power holders on the one hand, and exerting resistance to a mission, whose ultimate goal they in fact share with those they are resisting against, on the other hand.

Lost in translation? Morality in organisations.

Rebekah Cupitt, Dept Media Technology & Interaction Design, Royal Institute of Technology

Works considering morality in organisations are potentially interesting cases for a moral that moves beyond the classic anthropological studies of closed and smallscale cultural groupings (See Read 1955; EvansPritchard 1937; Kluckhohn in Csordas 2013). My research on a minority group working in a Swedish organisation (SVT Teckenspråk) illustrates the continued relevance of key concepts, such as personhood, while raising questions about the nature of morality in complex, global social settings. Current discussions on anthropological theory and morality (See Csordas 2013; Beldo 2014; Wong 2014; Hickman 2014) have consistently drawn upon traditional anthropological tropes such as cosmology and religion to explain the moral. My research in an organisation and the ‘work’ sphere argues for the possibility of a morality which operates in more secular contexts. But... without ties to religion and cosmology are we talking about morality or is it simply politics? Furthermore, if we start talking about morality which operates within organisations and across cultural borders, how does this change the ways in which the moral is treated anthropologically? Can we have a morality that exists in complex, global and nonreligious contexts and where coexisting and conflicting notions of personhood reside?

Marknadens moraliteter: Urban handel i norra Ghana

Ulrik Jennische, Stockholms universitet

I detta papper utforskar jag de sätt som aktörer bedriver handel på marknadsplatsen och längsgatorna i centrala Tamale, norra Ghana. Jag frågar mig huruvida den specifika handelslogik, som här benämns "small small", och som är typisk för den urbana gatu- och marknadshandeln i Ghana, kan analyseras i moraliska termer. Att bedriva handel genom "small small" innebär delvis att långsamt och gradvis förbättra sin verksamhet genom återinvesteringar. Att för snabbt försöka avancera eller jaga förtjänster anses girigt. Samtidigt innebär "small small" också att tillåta andra att aktörer tjäna pengar på verksamheten genom att exempelvis utgöra mellanled eller agera biträden. Mest konkret blir "small small" då den utmanas av det som handlare kallar för "foreign influx" vilket refererar till vissa utländska handlare. Deras affärsstrategier bryter mot de uppställda moraliska koderna. Jag vill mena att den konflikt som uppstår, inte främst är en konflikt mellan autoktona och inflyttare, utan en mellan olika kapitalistiska moraliteter.

The (im)morality of making money

Anna Kovasna, Lunds universitet

To many residents in the spiritual ecovillage Findhorn in Scotland, money, and making money, is a morally complex and loaded subject. In this paper, I explore this moral fault-line, often expressed by residents as a conflict between business and community, or business and spirituality. In Findhorn and similar communities, money often presents itself as fraught with moral danger; budgeting and making money is necessary for the survival of individuals as well as the collective, but making money the bottom line regularly gives rise to moral outrage and accusations of 'having sold out' or given up on 'higher ideals'. To some extent, money is celebrated and desired, but it is also loathed, polluting and suspect. Finances are also an area in which the community is forced to interact with surrounding laws and institutions, and thus rub up against differences in their ideal conception of society and the realities of the surrounding environment.

Exploring this tension, I make use of Joel Robbins' theory that hypermoral situations are characterised by the coexistence of multiple but incommensurable paradigms of personhood and the constant negotiation between them. I also investigate the degree to which such an analysis of an emically morally fraught area can shed light on more overarching tendencies in the group. What can it look like to investigate morally loaded concepts and situations in terms of personhood, and can such a take on morality act as a lens for articulating broader aspects of local culture as well as how it interacts and is enmeshed with larger socioeconomic and cultural processes?

Moral Technologies at Metro Stations

Jenny Lindblad, Stockholms universitet

Metro stations in Stockholm have since 2005, following a political decision, gradually been equipped with electronic ticket gates. The gates were, beside preventing fare-jumping, argued to increase the 'moral of payment' of metro users paying for their travels. As the barriers became installed, an increasing number of injuries caused by the shutting doors were reported. Passengers described the doors as 'aggressive' and the public company responsible for the metro, SL, decided to slow down the interval of the doors opening, to make the doors 'nicer'. When visiting the 'laboratory of barriers' at SL's headquarter, an official told me that the barriers had rather decreased the moral of payment, and increased fare-jumping. He recalled having "seen old ladies manipulate the photocells with their stick to pass through the barriers".

How to pass through a metro gate the right way is contested among actors involved with the barriers. My underlying concern with this paper is how moral narratives are entangled

with the performance of a technological device, and my own participation in moral negotiations during fieldwork with the barriers.

Vad ska vi ha de Etnografiska museerna till? Etik, politik och New Public Management

Org: Ulf Johansson Dahre, Christer Lindberg, Lunds universitet

Antropologi och etnografiska museer är ett klassiskt fält, som sedan James Cliffords och andras kritik på 1980-talet, hamnat i vad som kan betraktas som en identitetskris. Vad ska vi egentligen ha museerna till? Denna fråga är fortfarande aktuell även om den idag har lämnat ”bränn ned dem” argumentet. Idag när Etnografiska museer läggs ned eller byter namn, samtidigt som det på andra håll byggs nytt, är det ofta andra frågor i förgrunden, som vilken social och politisk roll dessa museer ska spela i en värld som är post-kolonial, mångkulturell och globaliserad. Ska föremålen som antropologer och andra insamlat repatrieras? Hur ska ”de andra” representeras? Och behövs egentligen museerna i en tid när besökarna kanske redan sett ”kulturerna” på plats? Dessa och andra frågor ska diskuteras i denna panel som gör ett försök att återkoppla antropologin till dess historia. Vad handlar museiantropologin om idag? Och, vilken roll spelar antropologer?

Fortiden, Fremtiden og det etnografiske museum – samtidsindsamling, videndeling og medkuratering

Mille Gabriel, Nationalmuseum, Köpenhamn

Da etnografiske museer skød op rundt omkring i Europa i 17- og 1800-tallet, var deres primære sigte at indsamle og skildre kolonierne og deres befolkninger. Det etnografiske museum har siden gennemlevet en dramatisk udvikling fra evolutionistisk systematisering til kulturel relativistiske repræsentationer af ”rene”, ”autentiske” kulturer, kortvarigt suppleret af 1970’ernes og 1980’ernes særudstillinger af mere politiserende art.

I dag fremstår verden i store træk afkoloniseret og organiseret i nye globale netværk. Etnografiske udstillinger, der stædigt fastholder, at ”sådan er afrikanerne”, og at der findes en ”autentisk” indianer, har spillet fallit. Med afsæt i aktuelle eksempler fra Nationalmuseets Etnografisk Samling, vil denne artikel diskutere, hvordan det etnografiske museum kan genvinde en samfundsrelevans ved at bringe sine samlinger i spil på nye måder.

Artiklen vil analysere fire forskellige bud på fremtidige etnografiske tilgange – tilgange, der betegnes som: 1) kontekstualiserende, 2) processuel, 3) tematisk og 4) aktualiserende, og som har det fællestræk, at de alle udfordrer museets traditionelle autoritet ved at vægte tilgængeliggørelse, videndeling og co-kuratering, ikke mindst i relation til samlingernes oprindelseskulturer.

Konstens vara eller icke vara

Christer Lindberg, socialantropologi, Lunds universitet

Som eksempel kan vi ta de tibetanske målninger som kallas thangka. De hänger i tempel och bönerum, bärs i religiösa processioner och tjänar som medel för meditation. I äldre tider gjordes de av siden, lin och skinn. Numera är de tillverkade av bomullsväv. De vackra målningarna utförs av lekmän och sitt religiösa värde får de först sedan en lama helgat dem i en särskild ceremoni. Borde vi då inte fundera på vad som är konst, och för den delen på vad som är etnografi? Vem definierar och med vilken rätt? Som samhällsvetare eller humanist är man benägen att hävda att allt mänskligt skapande sker i ett kulturellt och socialt sammanhang. Men måste då inte all konst vara etnografi? Och då är väl all etnografi konst?

Dr. Sven-Eric Isaksson (1947-2001)

Några av de äldsta föremålen i våra etnografiska museer har gjort den långa vandringen från diverse kuriosakabinettet till de naturhistoriska samlingar och vidare till de etnografiska

muserna, ibland även symboliskt överförda till världskulturens rum. Vid samtliga instanser har de, på ett eller annat sätt, haft en relation till konsten. De mest tydliga exemplen är att det existerar konstföremål bland de etnografiska samlingarna och att etnografiska föremål ibland visas som konst. Det sistnämnda har ofta kritiserats med hänvisning till att föremålen berövas sin kontextuella tillhörighet. Men det ambivalenta förhållandet mellan etnografi och konst är betydligt mer komplext än vad dessa exempel antyder och i detta paper avser jag utforska förhållandet mellan konst och dokumentation samt visa på konstens möjligheter i det framtida etnografiska museet.

Det gælder liv og død! Ny etnografi på Moesgaard Museum

Thomas Brandt Fibiger, Socialantropologiska instituttet, Aarhus universitet

Hvad sker der, når vi dør? Hvordan lever de døde videre iblandt os? Hvordan opfattes disse spørgsmål forskellige steder i verden? Og hvordan kan et museum rejse disse spørgsmål? Det er nogle af de centrale spørgsmål, der ligger til grund for den etnografiske udstilling på det nye Moesgaard Museum, og som vi har inviteret publikum til at overveje siden museets åbning i efteråret 2014.

Vad har etnografiska museer och botaniska trädgårdar för något gemensamt?

Thomas Malm, Humanekologiska avdelningen, LU

Föremål i etnografiska museer återspeglar på olika sätt människans naturrelationer. Även botaniska trädgårdar visar mänskliga artefakter, givetvis inte i samma mening som etnografiska föremål men ändå såsom en omvandling av naturprodukter. En sådan omvandling kan t.ex. ske via domesticering eller genom att man använder vissa delar av vilda växter som mediciner. En växt blir till medicin via mänsklig föreställningsvärld och bearbetning, och något motsvarande gäller exempelvis för delar av djur eller växter som ingår i etnografiska föremål. I både det etnografiska museet och den botaniska trädgården ingår därmed historien om människan och naturen. Särskilt poängteras i detta paper bevarandaspekter. Parallellt med att de botaniska trädgårdarna har fått ökande betydelse som genbanker har de etnografiska museerna fått det som ”membanker” genom att dokumentera och bevara materialiserade bitar av kunskap. Det finns därför anledning att fundera över hur man tvärvetenskapligt kan sammanlänka de etnografiska museernas och botaniska trädgårdarnas verksamhetsområden.

Mens vi venter...

Martin Petersen, Nationalmuseum, Köpenhamn

Jordens Folk skal rives op ved roden. Før eller siden. Før eller siden må Etnografisk Samling, Nationalmuseets basisudstilling fra 1992 gøre det samme som alle permanente udstillinger før den. Vige. For den næste permanens. *Mens vi venter* går i kritisk dialog med Jordens Folk, og giver en række bud på hvor det etnografiske museum og dets udstillingspraksis kan bevæge sig hen. Kapitlet tager således afsæt i Jordens Folks evne til at sætte tanker i gang hos forfatterne. Og skitserer fem ideer til nyopstilling. Der er refleksioner over det klausulerende museum. En insisteren på mennesket som modvægt til tingene. Bud på det som er fraværende. Det som skal blive. Og det som skal væk.

Från kulturarv till social arena: Samtida förändringar av de etnografiska museerna

Ulf Johansson Dahre, Avd. för socialantropologi, LU

Sedan mer än tjugofem år pågår en tämligen bred och intensiv internationell diskussion om de etnografiska museernas politiska roll och betydelse. Debatten som tog fart på 1980-talet

initierades av den amerikanske antropologen James Clifford, som i stort sett menade att etnografiska muséer förmedlade stereotypa skildringar av utomeuropeiska folk. Efter lanseringen av den här kritiken hamnade många etnografiska muséer i vad som kan betraktas som en identitetskris. Det traditionella uttryckssättet var inte längre gångbart, folken som presenterades på museerna ville inte längre vara del av detta koloniala arv, och själva innehavet av stora samlingar av etnografiska föremål blev en politisk belastning. Frågan idag handlar mycket om vilken väg de etnografiska museerna tar. Ska de fortsätta vara kulturarvsinstitutioner eller ska de vara sociala arenor?

EDGE PAPERS ALPHABETICAL BY AUTHOR

"Ta hand om sin egen skit. Moral, politik och städningens väsen."

Fanny Ambjörnsson, Avdelningen för Genusvetenskap, Stockholms universitet

Detta paper utgår från en nyligen insamlad empiri om städning som vana och vardagspraktik: vem gör vad i hemmet, hur känns det, vad uppfattas som rent respektive orent, ordning respektive oordning? Hur vi gör rent och håller ordning omkring oss tycks uppfattas som en privat fråga, något man sällan diskuterar med varken vänner eller arbetskamrater. Städnormer och vanor förklaras vara individuellt betingade – inget någon utomstående har med att göra. Samtidigt genomsyras städning, som vardagspraktik såväl som arbete, av både politiska och moraliska ställningstaganden. Inte minst gäller detta diskussionen om städhjälp i hemmet, en fråga som tycks alldeles särskilt politiskt och moraliskt laddad. Aldrig har väl uppmaningen "do the right thing" varit mer befogad än i relation till huruvida jag städar undan min egen skit eller låter någon annan ta hand om den. Vid en närmre anblick verkar emellertid den "rätta hållningen" vara under ständig förhandling. Framför allt tycks uppmaningen att "ta hand om sin egen skit" innehålla en mängd olikartade betydelser, som i sin tur får konsekvenser för synen på vad städning är för sorts syssla. Detta paper är ett försök att göra reda i tankar baserade på ett trettiotal intervjuer om städning som vana, vardagspraktik och arbete.

Modersmåls lärare som kulturbärare i svenska skolan?

Åsa Bartholdsson (DU), Anna Sofia Hedberg (Uppsala)

Detta paper baseras på en studie om lärares möjligheter och förutsättningar att uppfylla de nationella policymålen gällande modersmålsundervisning med särskilt fokus på nationella minoriteter. Enligt kursplanen för modersmål är ett huvudsyfte med modersmålsundervisningen att hjälpa berörda elever att "utveckla en kulturell identitet". Vad som avses med en kulturell identitet klargörs dock inte närmare. Därmed är det huvudsakligen upp till varje enskild modersmåls lärare att tolka vad en kulturell identitet kan innebära, att avgöra hur en sådan kan stärkas, samt att agera därefter. I denna presentation, som baseras på en begreppsinventering av centrala styrdokument och på intervjuer med modersmåls lärare, lärare och rektorer, avser vi att belysa och problematisera modersmåls lärarnas uppdrag och roll dels enligt styrdokumentet, dels enligt deras egna tolkningar av sitt uppdrag. Ur materialet framträder bilden av modersmåls läraren som kulturbärare. Studiens preliminära resultat indikerar att denna roll är oerhört komplex och att den dessutom varierar i förhållande dels till olika elevkategorier dels till andra lärarkategorier.

Construction of morally correct actions: in the stories of violence during the war in Bosnia and Herzegovina

Goran Basic, Department of Sociology, Lund University

This article is based on different types of empirical material, especially recorded interviews, carried out with 27 survivors of the war in northwestern Bosnia and Herzegovina, and field

observations. The focus lies on analyzing interviewees' and field notes description of war-time violence and also analyzing discursive patterns that contribute in constructing the phenomenon "war violence". This study shows that narratives on the phenomenon "war violence" depict a decay of pre-war social order. The use of violence during the war is described as organized and ritualized, which implies that the use of violence became a norm in society, rather than the exception. The narratives on the phenomenon "war violence" produce and reproduce the image of human suffering and slaughter. Those subjected to violence are portrayed in a de-humanized fashion and branded as suitable to be exposed to it. In these stories, morally correct actions are constructed as a contrast to the narratives on war violence. In these descriptions, the perpetrator is depicted as a dangerous, evil, and ideal enemy. He is portrayed as a real and powerful yet alien criminal who is said to pose a clear threat to the social order existing before the war.

Engaging in Faith Practices: Contesting Rituals in an International Pentecostal Congregation in Sweden

Kinga Jankus, Stockholm University, Department of Social Anthropology

Drawing on ethnographic fieldwork in this paper I discuss constructions and meanings of faith practices in an international Pentecostal congregation. Members from diverse ethnic and religious backgrounds have different inclinations considering the various ritual elements. Pentecostalism is a global religious movement that focuses on the immediate experience of the Holy Spirit with the underlying notion that personal relationship with God overrides the importance of ritual practices. At the same time certain ritual elements, such as music and dance are crucial in evoking the spiritual experiences. In this paper I seek answer to the question of how individuals in this particular congregation perceive and negotiate the rituals that are constructed by the church.

The Forest of Our Lives: Environmental anthropology beyond political ecology

Bengt G. Karlsson, Stockholm University

In this paper I seek to bring together a number of environmental histories to think about the place of forest in our lives. It is partly autobiographical in that it concerns forest issues that I for various reasons been entangled with recently, these are, the making of carbon (REDD+) forests in Northeast India, re-indigenization of the Karura forest in Nairobi, Kenya and the devastating forest fires in central Sweden. I come to these issues with rather limited knowledge about forest ecology or the flora and fauna, but rather as a scholar who at best can claim some experience of the social and political dynamics involved, that is, how differently powered actors seek to appropriate, stake claims to or control the forest. If my general point of departure and analytical framework is that of political ecology, I seek here to open up for a wider conversation about the nature-society interface, being attentive to other species than that of human beings.

Morality, the basic element of societal construction

Eva Kärbye, Dept. of Sociology, Lund University

I would like to present two hypotheses concerning the structure of moral systems. First, that morality should be regarded as a normative standard, originating and moulded in ritual interaction, with the supreme function of maintaining self-consecration of the group. Second, that the most prominent class of moral norms concerns faithfulness, basically in terms of loyalty to the group, symbolically in upholding certain beliefs and following moral commands and prohibition rules prescribed by the moral system of the particular group. This means that promising as an institution may be inherent in the making of every social system and that

breaking a promise (an oath or simply one's word) is to be seen as an original social sin, threatening the basic solidarity of the social structure.

Morality of civil engagement – a study of narratives within Neighbours' Cooperative in Warsaw, Poland

Marta Koziej, Institute of Ethnology and Cultural Anthropology, University of Warsaw, Poland

From political transition in 1989 and specifically after EU accession in 2004 the Polish state attempts to bring a social change to post-socialist society by building “civil society” – to achieve the idealistic aim of forming responsible and active civilians. In this context a group was created in one of Warsaw's districts – Grochów: Neighbours' Cooperative was founded to activate citizens around a space of neighbourhood – a topic specifically selected for Grochów: a socially non-active bed-room district lacking city space functionalities and suffering from structural poverty. In my paper I analyse results of a fieldwork I carried out among members of this group in 2013/2014. I scrutinise the narratives which reflect moral conflicts in negotiations of rules and power within the group. The idea of cooperative became a field of argument between two fractions: proponents of a sociable, non-capitalistic initiative argued with advocates of a company-like organisation requiring to be handled in a pragmatic, calculated way. The moral dilemma standing behind the controversy which values – idealistic or practical – the civil initiative should be founded on caused breakdown of the Cooperative: the idealistic fraction was too unproductive and left, while the pragmatic one was too small and found it impractical to continue. In the context of Grochów in Warsaw the ideals and reality created a strong contradiction preventing civil initiative from succeeding.

Moralities of the Good Life and a Present Continuous

Hege H. Leivestad, PhD Candidate. Department of Social Anthropology, Stockholm University

Leading life in a caravan has historically been connected to stigmatizing images of the outsider, “trailer trash” or the “mobile gypsy”. And indeed, for many working-class Europeans, mobile dwellings constitute and produce “the good life” elsewhere. Focusing on the home making efforts of British caravanners on the Spanish Costa Blanca, this paper explores how particular moral evaluations inform and shape ideas about the good life (Fischer 2014). For these caravanners, the campsite emerges as the fundamental expression of a desire for community life that is considered to be lost or inaccessible in their home towns and (temporarily) abandoned neighbourhoods. As opposed to studies of human mobility that emphasise its aspirational elements, in this paper I show how caravan dwellers' visions of the good life seem to be located in a peculiar version of the present continuous.

Evolved cognition and cultural transmission of moral and sacred honour concepts

Andreas Nordin, Göteborg University

In many cultures people value the importance of honour and related rules and behaviours. Ideas about honour are abundant in the history of human warfare, duels and honour killing. What is important in honour is the notion of a right to be treated with respect and having a certain worth. Honour has been said to be a sacred value. This is obvious from the concern about female purity and virginity related to family honour. Honour is a sacred value due to its rigid and uncompromising nature. Religious observances are crucial in upholding honour, such as fulfilling the fifth pillar of the Koran and travelling to Mecca on Hajj or Islamic pilgrimages. Honour connects to “sacred orders”, or religious folk concepts of reality (The Hindu Dharma, Sharia, The Word of God, etc), where “world order” is maintained by

rightness, authority, integrity and border keeping. Here honour contributes to integrity maintenance and adherents of religious groups. Sacred values such as honour reject or trump trade-offs with other values such as economic gain and offer. Consequently, sacred values imply constitutive incommensurability, where one value subverts another in people's trade-off calculations. Sacred values become particularly salient for people when they are challenged or denied, such as when someone is dishonoured. Cognitively, sacred values contain inherent implications about taboo, thresholds and contamination and purity concerns that render them inferentially rich and apt for cultural transmission. Indeed, research suggests that people find it harder to avoid thinking about taboo topics, and this would indicate a transmission advantage in sacred/taboo imagery such as honour. This presentation analyzes honour as concepts and moral and sacred values used and deployed in human affairs. As concepts, honour can be said to be cultural items represented and processed according to evolved cognitive capacities and emotions supported by local social institutional arrangements. Indeed, this presentation holds that a reasonable way to analyze honour is to model how cognitive processes and transmission biases work in tandem with institutional support and environmental cues to exert selective pressures on the cultural distribution and formation of honour. The scope of this presentation is theoretical and its aim is to address and explain some culturally recurrent aspects of widespread honour concepts, but it is not its purpose to deny nor concentrate on the particularities of local honour concepts. The intention is to describe the kind of evolved cognitive systems and selection factors that underpin the cultural transmission of honour concepts and institutions. It is argued that the transmission of honour concepts draws upon a set of cognitive systems referring to male formidability, management of reputation, coalitions, costly signals, shame and stigma, kinship psychology and parental investment, essentialist understanding and disgust and on the cognition of institutions.

Urban Citizenship in Stockholm: Ethical Discrimination in relation to Issues of Housing

Nora Schröter, Stockholm

Many cities in Europe are increasingly facing urban challenges. Especially the issue of housing is important to consider when discussing future urban life. The housing market in Stockholm may be understood as one example of how dynamics unfold if an extreme housing shortage is dominating the lives of citizens. Even though Swedish policies have the reputation of being especially anti-discriminatory and highly concerned with questions regarding equality, the structure of the Stockholm housing market allows discrimination to take place in many different ways. With this anthropological master's research I aim to discuss how informal mechanisms of discrimination are experienced on an everyday level. Having conducted fieldwork with citizens who have a "Roma" identity and who are living in Stockholm, I studied how ethnical discrimination determines people's lives in the city. More precisely, my research led me to ask how people who are not considered to be "Swedish" experience the mobility on Stockholm's housing market. This mobility, I argue, is closely related to how potential relation with neighbors are perceived; an issues that touches upon understandings of moral values.

Kristna framträdanden i en sekulär tid. Individualism, digitalisering och nya former av kristen religiositet i dagens Sverige

Mattias Viktorin, Uppsala universitet

Presentationen beskriver mitt forskningsprojekt om framväxande former av kristen religiositet. Sverige presenteras ofta som det mest sekulariserade landet i världen. Samtidigt fortsätter Svenska kyrkan (SvK) efter separationen från staten att locka en exceptionellt stor andel av befolkningen, nästan 70 %. En majoritet av dem går emellertid varken i kyrkan eller

tror på Gud. SvK befinner sig därmed i en egenartad situation. För att inte förlora sina medlemmar måste kyrkan övertyga också sekulära och icke-troende om kristendomens relevans. Snarare än att bara försöka locka sina medlemmar att gå i kyrkan regelbundet, organiseras därför en rad andra aktiviteter som kan intressera såväl sekulära som religiösa medlemmar. Till skillnad från söndagsgudstjänster erbjuder sådana evenemang möjlighet för människor att själva välja när och vad de vill delta i. Detta exemplifierar hur nya former av religiositet har börjat växa fram som inte nödvändigtvis ger upphov till, eller bidrar till att upprätthålla, en specifik religiös gemenskap. Projektet utforskar sådana former i relation till sekularisering, individualism och digitalisering. Syftet är att öka vår kunskap om vad det innebär att ”vara religiös” samt om de former, praktiker och uttryck som förknippas med att leva ”ett kristet liv” i en sekulär tid.

Diversifying from within: diaspora fiction and journalism in Sweden

Helena Wulff, Stockholm university

With the growing diaspora population in Scandinavia, a young generation of writers is emerging. In Sweden, diaspora writers and their work are now diversifying the country from within. As this is happening not least through fiction and journalism, the aim of this paper is to explore this social world by focussing on two writers at different stages of their careers: Pooneh Rohi who was born in Iran published her debut novel last year, while Jonas Hassen Khemiri, the son of a Swedish mother and Tunisian father, is an established writer of novels and plays. In addition, both Rohi and Khemiri sometimes do journalism. They grew up in Sweden and are native speakers of Swedish. By uncovering often cruel experiences of racism in a country which boasts an inclusive policy, yet has an expanding anti-immigration party, diaspora writers in Sweden have a Swedish as well as an international readership. An understanding of the production and circulation of contemporary diaspora and migrant literature in (and from) Sweden includes attention to texts and appearances in the media, and on the internet especially the blogosphere. The research behind this paper is in its very early stages, it is really just starting out.

Fantasy of the Field: The Politics of Anthropological Conscience

Michał Żerkowski, University of Łódź, Institute of Ethnology and Cultural Anthropology

Field in the cultural anthropology is still a predominant symbol of a discipline, notwithstanding its meaning is changing. But regardless of the continuing expansion of the conceptual domain of the field as a word, it is impossible to revoke its legacy, invoked as time and space of different non-symmetric status. This ontological asymmetry and direct relationship with disciplinary practices, involvement in the colonial worldview as well as connection with militarism is precisely what determines the oppressive nature of the Field (the author suggests writing the first letter in uppercase). Reflection on the ideological separation of the Field from the world cannot be considered only in terms of the social sciences, but it must also take into account the fantasmatic nature of such action and concept. The Field as a locus of the empirical Other (subjected to repressive observation of the researcher) is a special place indeed, also because of an idea described in psychoanalytic theory as the gaze of the big Other and, engendered in a researcher, a question regarding Other's intention, which is also a determiner of researcher's fantasy. In this perspective “traversing the fantasy” should be considered as a truly moral act in anthropological practice and theory.

Om destruktiv och konstruktiv häxkonst

Robin Öberg, Lund

Mama Fatouma berättade för mig, att deras dräng har hittats död ute på åkern. Drängen blev blodigt styckad med machete, mitt i natten. Drängen hade anklagats för att ha nyttjat

häxkonst, eftersom drängen hade ärvt mer än sin bror. Vid detta tillfälle uppfattade jag det som att häxkonst är destruktivt för utvecklingen av samhället, eftersom framgångsrika personer blir utsatta för bestraffningar, och alla andra är rädda för att uppfattas som framgångsrika. Jag frågade mig själv varför de inte slutar med att praktisera häxkonst. Vid ett annat tillfälle berättade Mama Fatouma om då hon blev attackerad med machete. Attacken gav henne kronisk migrän. Hon berättade detta eftersom hon skulle åka till Tanzania, då en häxdoktor där är duktig på att kurerar migrän. Senare så visade häxdoktorerna ute i skogen en ritual för mig, en ritual som ämnade att beskydda en person från framtida förhåxningar. Den personen i sin tur, jämförde sin tro på häxkonst med religioner såsom Kristendom och Islam. Häxkonst är tydligen inte nödvändigtvis destruktiv. I vissa fall, som hos Giriama, så är häxkonsten konstruktiv för utvecklingen av samhället. Konstruktiv häxkonst fungerar som en förklaringsmodell, manifesterad genom horisontell social kontroll, vilket ökar trygghets- och säkerhetskänslan i samhället.